

VD16 H 6398

Hutten, Ulrich von

Phalarismus Dialogus Huttenicus

[Mainz] [1517]

Res/4 Germ.sp. 171 m#Beibd.1

Copyright

Das Copyright für alle Webdokumente, insbesondere für Bilder, liegt bei der Bayerischen Staatsbibliothek. Eine Folgeverwertung von Webdokumenten ist nur mit Zustimmung der Bayerischen Staatsbibliothek bzw. des Autors möglich. Externe Links auf die Angebote sind ausdrücklich erwünscht. Eine unautorisierte Übernahme ganzer Seiten oder ganzer Beiträge oder Beitragsteile ist dagegen nicht zulässig. Für nicht-kommerzielle Ausbildungszwecke können einzelne Materialien kopiert werden, solange eindeutig die Urheberschaft der Autoren bzw. der Bayerischen Staatsbibliothek kenntlich gemacht wird.

Eine Verwertung von urheberrechtlich geschützten Beiträgen und Abbildungen der auf den Servern der Bayerischen Staatsbibliothek befindlichen Daten, insbesondere durch Vervielfältigung oder Verbreitung, ist ohne vorherige schriftliche Zustimmung der Bayerischen Staatsbibliothek unzulässig und strafbar, soweit sich aus dem Urheberrechtsgesetz nichts anderes ergibt. Insbesondere ist eine Einspeicherung oder Verarbeitung in Daten systemen ohne Zustimmung der Bayerischen Staatsbibliothek unzulässig.

The Bayerische Staatsbibliothek (BSB) owns the copyright for all web documents, in particular for all images. Any further use of the web documents is subject to the approval of the Bayerische Staatsbibliothek and/or the author. External links to the offer of the BSB are expressly welcome. However, it is illegal to copy whole pages or complete articles or parts of articles without prior authorisation. Some individual materials may be copied for non-commercial educational purposes, provided that the authorship of the author(s) or of the Bayerische Staatsbibliothek is indicated unambiguously.

Unless provided otherwise by the copyright law, it is illegal and may be prosecuted as a punishable offence to use copyrighted articles and representations of the data stored on the servers of the Bayerische Staatsbibliothek, in particular by copying or disseminating them, without the prior written approval of the Bayerische Staatsbibliothek. It is in particular illegal to store or process any data in data systems without the approval of the Bayerische Staatsbibliothek.

PHALA

RISMVS DIA

LOGVS HV T

TENICVS:

IACTA EST ALEA

2 3

2 ♀ VLRICHI DE
HVTTEN EQVITIS
GERMANI PHALA
RISMVS DIALO
GV S.

Interloquutores. CHARON, MERCVRI
VS, TYRANNVS, ET PHA
LARIS. Charon,

VID CORPO,
ris hūc Mercuri? Quam no
bis uitam aduehis? MER.
Tyrannus est o Charon.
CHA. Quid uiuus hūc?
MER. Permissu Iouis,
post Herculem, Thesea, Pi
rithoum, & alios hoc illi li
cet. Ac per specum Patrītij
ingressus, magistrum Pha
laridem conueniet. CHA. Quomodo magistrum, qui
tot seculis antecessit? MER. Alia ratione. Iam pridem
egressus hinc Phalaris, quædam hūc insomnis monuit,
ad obtinendam tyrannidem necessaria. CHA. Quid
hunc potissimum? MER. Cura est Phalaridi, ut & Ger
mania Tyrannos habeat, quos nō ita prius. CHA. Ger
manus est iste? Mōstrum omnium seculorum memoria
dignum. In Germania Tyrannus? Et quod subit, is forte
est, de quo miserrime cōquerentem nuper quandam um
bram

P H A L A R. H V T T E N I C V S.

bram trāsuexi, Francum equitem aiebat fuisse sese, & in
huius aula uersatū annos aliquot, deinde ab eo nihil ta-
le meritum, crudelissime interfectum, lōga fuit hīstoria,
Ipse factum dolui. Venit paulopost iuuenis pater, uene-
randus senex, qui cum in hac cymba, innocentis filij ca-
sum deploraret, nobis que totam rem, ut gestam dicebat,
ordine recenseret, omñium in se aures atque oculos con-
uertit, omnes perculsos reddidit, denique omniū cōmi-
serationem meruit. Nihil ea Tragoedia lugubrius uisum
est, me quidē uehementer mouit. MER. Recte Charon,
is est. CHA. Vbi Germaniæ regnat? MER. In Sueuis.
CHA. Magnanimaper Plutonem gente, & pro liberta-
te sua mire pugnaci. Quo magis admiror, quomodo hūc
ferat. MER. Vt nunc sunt tempora. Nam & suū istunc
fatum manet. Sed inscendamus, tu scaphā admoue Cha-
ron. Inscende tu. CHA. Vt grauis est. Proinde hunc cre-
mum accipe Tyranne. TYR. Mortuis ista tuis. Nam
mihi nondum præcipies aliquid, atque audin? Ad nau-
tica Sueuorum principem? CHA. Te talem aio, quem
ego paulopost uidebo, multo his indigniora, & seruilia
magis ferre, Tyrannus cum sis. TYR. Minime Tyran-
nus, sed in regnum natus, & legitime imperans. MER.
Sic est hoc quidem Charon ut dicit. Sed discere ò Germa-
ne, non eos tantū uocari Tyrannos, qui in libera aliquā-
do ciuitate regnum inuaserunt, uerum eos quoque, qui
relictis iustitiā, liberalitate, fortitudine, pietate, temperā-
tia, mansuetudine, ac clementia, regijs scilicet uirtutibus,
hæc usurpauerunt, Crudelitatem, auaritiā, ignauiam,
feritatem, mollitiem, libidinē, ac immanitatem, & his si-
milīa uitia. TYR. Tibi & deo & duci, aliquid in me li-
berius fortasse licet, hunc uero nautam, quis ferat obstre-
pentem principibus? MER. Reuerētius Tyrāne, quia
& deus est iste, & suum hic habet imperiū. CHA. Age
age ad remum, & scapham promoue. Quæ mora? Vin?
A ñ ab ista

P H A L A R I S M V S

ab ista deturbari cymba? TYR. Nunquam in Germania faceres ista. Atque utinam. CH. Quin tu minari desinis, aut hunc ego capiti tuo contum impingam. MER. Supplica deo. Neque enim tantum est Iouis imperium, ut iniuriam Dijs ipsis faciat. Tu uero Charon, ueniam illi da, nam utcumque, autor certe fuit, quo multi tibi obuli soluerentur, & in hoc Plutonis aerarium auxit, ut qui multos interfecit. CHA. Si me orauerit sceleratus. TYR. Propitius mihi sis deus Charon, & ecce ad remum. CH. Sentinam mihi exhauries quoque non multo post, & uilissima quaeque ministeria libens obibis, ac ab ista ferocitate multum alienus eris. Vos umbrae transite, cum huc inclinet cymba. Descendite. Tu Tyranne aliquid plus solue, sexcentis umbris grauior. MER. Faciet. Nam & prodigus est iste. CH. Abi in malam crucem. Porro Vergilio uate opus est Mercuri, qui continuo in caelos exclamet suum illud. Dijs talem terris auertite pestem. Phalaridem magistrum aequabit iste, aut superabit etiam. Et scire abs te laboro, quemadmodum Ioui in mentem uenerit, permittere hunc ad talem ire magistrum, & haec discere. MER. Ut habeant scilicet homines, quo erudiantur. Nam iste quidem sic facit, uerum non nihil & patietur, sua indignum peruersitate. Mihi enim praeterea mandauit Iuppiter, Caesari Maximiliano ut dicam, rerum curam agat, & hoc crebro illi inculcem, οὐ χρὴ παύειν τὸν πόλεμον. CHA. Metuo ut inutiliter. Itamen. MER. Nequaquam inutiliter. Nam & bonus est Maximilianus, & hunc pro commissis uehementer odit, iamque ad supplicium rapturus uidetur. Sed ducam, deinde illud obibo ministerium. Per has tenebras imus Tyranne, deinde mons est, & post eum uallis, quam ad quamdam itur planitiem, tum iterum mons est, & abrupta quaedam saxis prominentibus, unde ad quoddam descendit cauum, ubi longo recessu, una omnes habitant Tyrani. Confecimus hoc iam iter. Et ecce illum tibi confessum. Age rem tuam, ipse ad
alia

alia mittor. PHA. Nec me reduces. MER. Ad tempus
 adero. TYR. Salve magister Phalaris. PHA. Et tu sal-
 ue discipule Sueue, iterumq; salve, Quam te lætus uideo,
 Aedes dum delitiæ meæ, hūc ades dilectum caput. TYR.
 Sedulo, ut monuisti, quædam exequutus sum. PHA.
 Quem in modum age? TYR. Nobilem iuuenem, meum
 comitem, cum eius uxorem puellā uenustam deperirem,
 obtruncaui. Neq; id tantum, sed quemadmodum ex tuo
 instituto esse sum arbitratus, cū ad solitum prius obsequiū
 uocassem, atq; ita per speciem benignitatis adortus, ami-
 cum, & qui mihi fidelissimus semper fuisset, de me optime
 meritum, optime apud omnes spei, per omnia egregium,
 Cuius paulo ante pater, maxima in me & necessaria be-
 neficia contulerat. Et si ea hūc fama peruenit Phalaris ma-
 gister, eius fuit filius, cuius ope & succursu, rebellantibus
 iam pridē popularibus, in regno conseruatus sum. PHA.
 Tale quiddam ego quidem nec feci unquam, nec medita-
 tus sum. Semper enim eos occidebam, qui aut delati apud
 me essent, ut insidiatores, aut quos aliqua mea suspicio re-
 os fecisset. Atque in hoc tibi concesserim, nouitio Tyran-
 no uetulus, tu uero plurimum cōmendandus, qui ea iam
 admisisti, quibus omnes pœnē Tyrannos post tergū re-
 linquis. Sed age post hæc initia qui progressus? quem sis-
 nem res habuit? TYR. Cum quid animi haberem, cal-
 lide dissimularem, nec iam ante ulla nobis offensa inter-
 cessisset, & nihil de me ille mali suspicaretur, ac ipse per o-
 mnia amicū simularē, & iccirco blande conferrem, ad offi-
 cium uocaui, ac sequi me extra urbem aliquantū itineris,
 dum quiddā colloquerer, iussi, & inermem iussi, cum me
 ipse clām armis communissem. Vbi in quoddā uentum
 est nemus, incautū oppressi, inermem occidi, immaniter,
 crudeliter. Nam & præter alia uulnera, quinque trāségi
 gladium, & exanime corpus raptaui. Demum quod tur-
 pissimum apud Germanos supplicij genus censetur, su-

A in spendio

P H A L A R I S M V S

spendio innocentis uitam notauit. PHA. Recte hæc. Fu-
erunt illi autem, qui interfectum lugerent, parētes? TYR.
Fuit pater. Et hoc putabam felicitati deesse meæ, quod non
esset & mater, quæ pariter lugeret. Illius uero patris im-
mensus fuit luctus, trium præterea fratrum, & unius so-
roris, spe se orbatos sua querentium. PHA. Quid tum?
TYR. Ad patriam sepulturam poscentibus corpus, ne-
gauit. PHA. Neque id ab re. TYR. Quendam deinde
boni nominis Equitem, huius misertum, ac innocentis con-
uictoris mortem deplorare ausum, interemi. PHA. Le-
gitimum Tyranni opus, misericordiam punire. Verum
nulla super his ultio insequuta est? TYR. Imminebat
quidem, sed ego consilio propuli. Quippe maximè cū ad-
uersum me ducti exercitus essent, iamque in prospectum ac-
cessisset bellum, ad pacis condiciones descendere, iniquas etiā.
PHA. Quid fecisti autem? TYR. Omnino nihil, factum
autem promissi, & in rei fidem literas consignauit, fi-
dei iussores interposui. Nunc distracto hoste, cum nihil eo-
rum de quibus conuentum est, obseruem, ut fidem quisque
clamat, medium digitum ostendo. PHAL. Generose,
nam & perfidum esse oportet Tyrannum. TYR. Nunc
istud prospicio, ut amicissimum quendam familiæ illius, cō-
prehensum, pessime conficiam. PHA. Omnia Tyran-
nice, & quæ fecisti, & quæ proponis. Qua hæc autem arte
paras? TYR. Dicam, ubi prius de uxore exposuero mea.
PHA. Expone. TYR. Vehementer oderam, nec quam
ob causam, ipsi mihi exploratum est, uenustissima cum
sit, & omnibus referta gratijs, optimis ad hoc moribus,
& summo nata genere, ut plus ornamentum in meam domum
nunquam perueniret, quam ex hoc coniugio, oderam tamē.
PHA. Familiare hoc Tyrannis, multa cupere, multa ti-
mere, multa odisse, nec in his rationem habere ullā. TYR.
Itaque iugulare statueram hanc, quan primum quoddam
mihi peractum esset negotium. PHA. Non iugulasti au-
tem

rem, uel quo minus hoc faceres, quid obstitit? TYR. Dū
 hoc curo, infaustum negotiū, illa interim aufugit. PHA.
 Et potuit? TYR. Alieno scilicet adminiculo, cui quidem
 ego. PHA. Iam quō profugit? TYR. Ad fratres, qui in
 Bauaris regnant. PHA. Tua igitur inexpleta cupiditas
 est? & quod prouerbio fertur, Hians lupus discedis? TYR.
 Vt narras, sed nunc bellum paro, quod illis quamprīmū
 inferam, per speciem honestatis, uxorem ut repetens ma-
 gno autem scelere. PHAL. Quonam? TYR. Multos
 conscripsi equites, & in his Francos, magnifica omnes li-
 beralitate inuitans, hisque duces ac centuriones præpono,
 pessimum quenque, & ob id carum mihi. PHAL. Fidis
 autem equitibus Francis, ob illum iugulatum infensis ti-
 bi? TYR. Fido. Nimirum in honestam qui semel tueri
 causam cœperunt, haud facile deserent, utpote sceleris si-
 bi conscii, & commune idcirco iam nunc odium meriti.
 PHAL. Arcto satis uinculo obstrictos habes. Omnino
 autem miror, tuarum nunc esse partium, qui te tanto nu-
 per opere, ut ais, oppugnare aggressi sunt, quique in ultionē
 tui facinoris, sic aliquando exarserunt, ut prece ab eis ac
 pretio pacem redimere oportuerit. TYR. Omnia nunc
 uenalia habet Germania. Confide. PHA. Te igitur di-
 uitem esse oportuit, qui sæpe tale aliquid emerēs. Ve-
 rum ulterius quid inest sceleris? TYR. Hostem in hoste
 ulciscar, hos discriminibus obijciens. Nam qui mecum
 boni sunt, eos domesticis seruo supplicijs. PHA. Opti-
 mo per Tyrannidem consilio. TYR. Tum uictoria si eue-
 nerit, multum sanguinis fundam. Primum illam pessime
 tractabo, deinde occidam. Demum quos potero, & hosti-
 um, & amicorum, & ex istis qui mihi auxilio fuerunt, ua-
 rijs tormentorum generibus exercebo. In omnes citra dis-
 crimē grassabor. Ad te uero idcirco descendī, ut in tanta
 copia quid fieri suadeas, discā. Mire oblectabo me enim,
 si tu recte præmonueris. PHA. Nihil adhuc à Phalari-

PHALARISMVS

de degeneras. Proinde eorum quæ noui, nihil te cælabo.
 Et audisti n' de æneo meo tauro? TYR. Cui imponebas
 puniendos, ignem substruens, dum illum eliceres, gratū
 auribus tuis, non bouis mugitum? PHA. Illum ipsum
 tibi effinge, & eundē in modū ubi opus erit utere. TYR.
 Vtar. PHA. Mire uellē literas scire te, ut ea quæ de Ty-
 berio Cæsare scribuntur, & quæ Caligula, Nero, ac Domi-
 tianus experti sunt, condisceres, uerum per interpretem
 nosces, admodum scita sunt, Deinde Carthaginienſis il-
 lius dolij instar fabrica. Sic illi M. Regulum Romanum
 uoluntarunt. TYR. Imitabile hoc. PHA. Quibusdam
 palpebras præscindes, ipsos aduersum in solem statues.
 TYR. Nec ipsum hoc inscitum. PHA. Carthaginienſe
 inuentū idem. Institues & æneum equum, intus cauū, cui
 imposito igne, superinsidere plectendos iubebis. TYR.
 Apte admodum cum illo boue hunc equum. PHA. Sci-
 licet. Quosdam item, plantis ac mentotenus abstracta
 cute, uestiri, ac ambulare facies. TYR. Factum curabo.
 PHA. Alij sic excoriati sale insperguntur, aut cinere ma-
 cerantur. TYR. O Tyrannis. Delitias tormentorum nar-
 nas. PHAL. Aut aceto perfunduntur. TYR. Iucunde.
 PHA. Aut urtica confricantur. TYR. Suauiter. PHA.
 Multos pedibus ac manibus postquā mutilaueris, uiue-
 recoges. Quibusdam oculos erues. Alijs aures resecabis
 aliquando, aut nasos, uel dentes forcipe excerpī, aut lin-
 guam excindi curabis. TYR. Iam quædam istiusmo-
 di exercui. Auitum præterea insigne, id cornu ceruinum
 est, quorundam buccis inussī. PHA. Macte animo Sue-
 ue, sic Tyrannis colitur. Iubeo & interfectos liberos, epu-
 landos apponere parentibus. TYR. Nisi omnis occa-
 sio defuerit, patratum habebis. PHA. Atque illud tibi
 inuenerunt, quos uides, Græcus iste Atreus, & Medus
 Astyages. TYR. Gratiam habeo. PHA. Iam illa, ner-
 uos extrahere, ungues adurere, ferra uel lignea mediū dis-
 secare

secare, aut auersis equis distrahere, uel quo genere usus est Alexander Seuerus Romanus imperator, fumo necare, credo nota tibi sunt, Aut quod apud finitimos tibi Boemos inuentum est, bombardæ imponi, ac ita globi uice proijci. TYR. Accepi. PHA. Meditabar ipse aliquando, uiuorū crura cōfringere, & qua medulla est, liquidū plūbum infundere, aut candens ferrū inserere. TYR. Iam hoc ipse experiar. PHA. Sed ea omnia uincit iudicio meo, quod nescio quomodo fieri possit, ut tu ignores, quādoquidē hac ætate in Sarmatis usurpatū est. TYR. Nēpe, ut inter acruos prunarū nudus statuā, & ab una parte, doliū frigida aqua plenū. PHA. Hoc inquam, ut ille sic positus, quāto plus torreatur, tātō auīdus frigidā sibi aspergat, quāto plus inspergat, tanto diutius supplicio dureret. Ipse quidem uaria in Agrigentinos meos olim meditatatus, quod cum hoc conferri possit, non inueni. TYR. Exquisitū omnino est, ob idq; meminero. Et habeo, quē sic punire conueniat. Tu perge, si quid monere præterea uis. PHA. In primis nullos esse deos putabis, & summum bonum Tyrānidem statues, ac crudelitatem coles. TYR. Meapte natura, ut magistro non indigeā. PHA. Quanto quisq; melior, ac quanto magis innocens, tanto infestiores habere, ac cupidius puni. TYR. Sic uitam institui. PHA. Et hæc quidem ad conciliandum tibi apud tuos metū, ferē pertinet. Iam & beneficijs obnoxios habere aliquos necesse est, qui causam apud uulgum tuam frequēter agant, & crudelitatis famam eleuent, in eos tu, quod alijs rapueris, largissime profundas. Tum accusatores nutri, quorum studio occultos etiam sermones, & uniuscuiusq; de te opinionē pernosces, ac famæ tuæ intereris, & omniū discas studia. Cæterū quicquid facies, facies autem inique & scelestæ ut plurima, ita omnia moderare, ut licet turpissimis ac scelestissimis factis, honesti speciem quandam inducas. Sic enim fiet, ut quanquam
non

P H A L A R I S M V S

nō credatur recte abs te factū, tamē inique factū dubitet. Sæpe etiā benefacies aliquid, liberaliter, iuste, strennue, ac pie. Quod nescis quā sit obseruatu dignū. Nā unū tuū benefactū, cognitū, ac testatū, plurimorū pessimorū scelerū famā eluet. In summa, omnē eō mētis aciem dirigē, ut scias, quī timēdi, quorū tibi amicitia captanda sit, quō insidiantū laqueos declines. Quod si qua tibi aduersa fortuna ruīnā minabitur, atq; illud tu in tempore uideris, tunc ad illā confuge, iā sæpe cœptā in Germania tua, nunquā ad progressum deductam coniurationē, ut cōciliata tibi infimā per uniuersam nationē plebe, & ad prædam uocato desperatissimo quoq; in sacerdotū ac locupletū possessiones irruatur. TYR. Decretū hoc nuper erat, sed tardius, quā ut esset prosequēdi facultas. Ita celeriter enim irruperat Francorū exercitus, ut mihi tempus nō esset, illum in uexillo uersicolore calceum uulgo ostēdendi. Quem quidem aliquando, si opus fuerit, efferre cogito. PHA. lætiora ominari debemus, si quid tamen huiusmodi ceciderit, habes explicandī cōsiliū. Nunc autem ut res habēt, in bellī sumptus pecuniā si defuerit? TYR. Quid me facere uoles? PHA. Quid aliud enim, quā ut sacra legas, templa spolies, sacerdotes depeculeris? TYR. Sed qua id honestatis specie? PHA. Nempe, ut interposito iureiurādo, omnia in melius restitutum te pollicearis. TYR. Cautē. PHA. Quod ad lusus & iocos pertinet, si cuius post hac amabis uxorem, nec per eum illius tibi copia erit, ipsum quidem occides, uerum occulte, & ita, ut abs te occisum planē nō constet. TYR. Veneno uis? PHA. Aut similitudo. Nam Francum satis commode non tractasti. TYR. Equidē delitiatus sum, & uoluptati hoc meæ dedi, nō prudenter ut uideo, proinde consultum te prius oportuit. PHA. Sed iam inde cōsilio utere, at omnia cautissime patra, ne quid eorum quæ tradidi negligē. Certe rerum capita habes,

H V T T E N I C V S

bes, nunquam cōtemnenda consilia. Quibus præsidijs, si se firmasset Syracusanus iste, nō ex Tyranno literator factus esset. Præterea quod moneam, non uideo, nisi, quod tua refert, ut discordijs Germaniam impleas, cædibus ac compilatione Sueuostuos diuexes, bonis omnibus insidieris, nuuquam placatus, nūquam quietus, ipsi Cæsari, ubi ubi potes, molestus sis. TYR. Iam hoc studeo, & tibi sedulo magistro, gratus auditor, multa libenter debeo, qui me sic instituas. PHA. Agnosco. Tu uero quando ite fert tempus, abi bonis auibus, sed prius omnes hos saluta. Hic est quē dixi Mædus Astyages, Hic Persarū Cambyses, iuxta Græci Atreus & Pysistratus, Thraces Tereus & Diomedes, Inde Busiridem uid es impie olim pium, & populares meos Agathoclen & Dionysium, Romanos Caligulā, Domitianū & qui circa illos sunt. Ecce & Ascalonitam, istū cuius exemplo infantes quoq; perimes, Principes uidelicet Tyrannorū. Nam omnes recensere, immēsum est. TYR. Saluete unā omnes optime de rebus humanis meriti. TYRāni. Et tu salue, ac nostris uestigijs, quod cœpisti, insiste. TYR. Dabo operam. Tu Magister uale. PHA. Vale discipule. Verum heus tu. TYR. Quid me uis? PHA. Quamprimum ad superos redieris, illud cornu ceruinū, tuo magistro equitum. TYR. Cuius ego ab illo Franco filiam? PHA. Ei inquā, qui ut uideo suū tibi sanguinē, pstituit, in sinistra maxillam ut inuras memēto. TYR. Quia tibi uidetur. PHA. Quia ille meretur, ut meus olim Perillus, sceleris præmiū. Atq; aliud. Vin' tuū uidere patruū? TYR. Percupide. PHA. Quod mirantur omnes, solus esse studet, & in delitijs istā habet simiam, aliquādo uero & interregia Plutonīs pecora delitiatur, Saluta. At ecce cum Mercurium ut te reducat. Viue ac uale Tyrannice.

FINIS PHALARISMI HVTTENICI

Cum Priuilegio. Mense Martio AN. M.D.XVII.

Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor.

VLRICHVS DE HVTIEN EQ GERMA

BAYERISCHE
STAATS-
BIBLIOTHEK
MÜNCHEN

